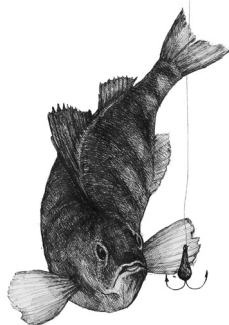

OLAVI RUITLANE

VEE PEAL

*Pühendatud mu lapsepõlvesõpradele
Kaljule, Koljale ja Valterile*

Konn

Ma elan Võru linnas Leegeni tänaval, kakssada meetrit Tamula järvest. Ma olen kaheteistkümnene ja ma olen kalamees. Tavaline. Kõvad kalamehed on Kolja ja Kalju. See tähendab Kalju oli, enne kui ta end oma toas kahekümnekraadise pakasega ära külmetas ja tal mõlemad jalad maha võeti.

Kalju kalajutud mulle meeldivad. Räägib neid poolkinnisilmi, uneledes, olles ise otsekui eemal, seal, kus need lood aset leidsid, ning näib, nagu ta elaks neid uuesti läbi. Üle mõistuse palju kala, igalt poolt – linaskit, haugi, angerjat. Kuni neljakiloseid latikaid. Kiloseid ahvenaid. Neljakiloseid sudakaid! Need jutud on kõik, mis tal on, juurde neid enam ei tule, ta võidunud dressipükste sääred lõpevad puujalgadega ja ta ei saa nendel enam kuhugi.

Mul pole talle suurt midagi ette näidata, saan ainult särge, ahvenat ja mõnikord pisemat latikat. Paar suuremat kala on ära läinud, selle peale ta ainult irvitab. Ma ei saa tõestada, käin kalal üksinda, ainult vahel harva võtab Kolja mind kaasa. Koljat ei seedi Kalju silmaotsaski. Ja vastupidi!

Tegelikult ei seedi Kalju kedagi ja keegi ei seedi teda ka. Ta vasak silm vaatab kõõrdi ja Papa ütleb, et ühega jõllitab sulle otsa, teisega passib samal ajal peale, mida su tagant ära varastada. Kõik, mis kätte saab, teeb rahaks. Kunagi lõikas Mamma pojenigid juurte pealt maha ja viis müüki.

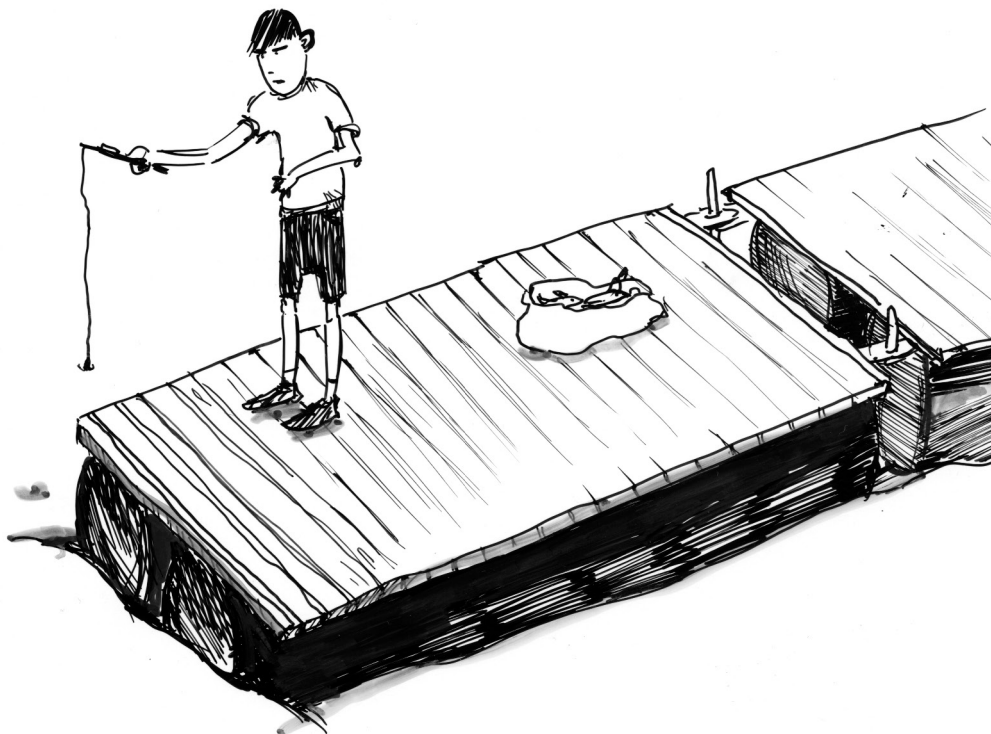
Papa ja Mamma kasvatavad mind. Ma olin kahene, kui nad mu võtsid. Ma ei osanud „vanaisa” ja „vanaema” välja öelda, siis

nad pakkusidki mulle lihtsamat, Papat ja Mammata. Sellega tul-
lin ma toime ja nüüd kutsub terve tänav ja hoov neid niimoodi.
Kogu maailm.

Mul oleks hea meel, kui Kalju öösel terve me aiamaa ära
varastaks. Koos mullaga, nii et kui ma hommikul aeda läheks,
oleks seal suur sügav auk järel. Kogu mu aeg läheb sinna. Saaks
kartulamardikate korjamise asemel tiigist kokri õngitseda. Aga
seda oleks tema käest palju paluda.

Mulle meeldib ainult kalal käia ja lugeda. Papa sõnul on elu
juturaamatute jaoks liiga lühike. Sellega pole ma nõus, elu on lii-
ga pikk, mingi aeda ja korjaku ise kaks tundi punaseid sõstraid...

Mind on ka raske taluda, võib-olla sellepärast me Kaljuga so-
bimegi.

Koljaga sobime me ka. Tal on lollipaberid ja temaga on lihtsam läbi saada. Kolja kalajutud pole midagi väärt, aga tal on kuldsed käed ja ta õpetas mind sikuskaid valmistama. Sikuska on tirk, sellega tirgutame ahvenaid. Vahel istume tundide kaupa tema juures köögis, lõikame kääridega vaskplekist sikuskakülgi, paneme neile konksusid vahele ning tinutame pooled omavahel jootekolviga kokku.

Edasi hakkab üks otsalõppematu viimistlemine, algul viiliga, siis jämedama liivapaberiga, siis peenemaga ning kõige lõpuks lõõme sikuskad vildi ja roheline poleerimispastaga läikima.

Kalju hoiab mu uut sikuskat peos ja kõkutab naerda.

„Sjoo ei olõ määnegi sikuska!”

„Mis ta sõs om?”

„Situska!”

Ta võib väga vastik olla. Tõsiselt. Ja kui ma vaidlema hakkan, käsib mul jalga lasta. Ta keerutab mu tirku põlastavalt sõrmede vahel. Seda, et selle valmistamiseks kulus peaaegu nädal, et ma uuristasin sellele silmad ja soomused ja et see ka päriselt kala moodi välja näeb, ei pea ta millekski.

„No om jo väiku kala muudu!” üritan vaielda.

„Mu puujalg om kah jala muudu,” irvitab ta, koputab lömmis kingalusikast tehtud võtmehoidjaga endale vastu puujalga ning lisab:

„Õnnõ kõndi rõibõ ei taha!”

Kalju toetub kahe käega jalutuskepile, ajab end vaevaliselt püsti ning annab mulle peaviibutusega märku järgneda.

Iga samm on talle raske. Astub, jalad ebaloomulikult harkis, kogu keha väriseb pingutusest. Toetub kepile ja puhkab, astub kaks-kolm sammu ja jälle peatub, et hinge tõmmata.

Lugesin hiljaaegu raamatut hävituslendur Meresjevist. Selle lennuk sai sakslaste käest pihta ning kukkus inimtühja taigasse. Mees sai viga, roomas päevi lumes, enne kui inimeste juurde välja jõudis. Külma ja nälga, sõi vahepeal ainult kuusevõrseid ja ühe siili. Meresjev sai samuti gangreeni, tal võeti ka mõlemad jalad maha, ainult tema ei andnud Kalju kombel alla. Ta leidis endas tahtejõudu, treenis niikaua, kuni tantsis ohvitseride peol ilusa naisega, lendas lennukiga ning lasi õhuvõitluses sakslaste Messerschmitti alla.

Kalju vaevalist minekut vaadates on selge, et tema taigast välja ei tuleks. Tal ei ole üldse tahtejõudu. Ilus naine jääb ära ja ma kardan, et inetu niisamuti. Ja siil jookseb päris kiiresti, ma olen näinud, seda ei saaks ta samuti kätte...

Viimaks jõuame Kalju sahvri juurde. Ta avab ukse, haarab riulilt kalaasju täis lääpavajunud pappkarbi, sorib selles mõnda aega, tõstab siis välja suure halli konksudega tinaplõnni ning tõkab mulle nina alla.

„Püüvat, proovit är ja sõs tuut joosujalu tagasi!”

„Mis sjoo om?” ei mõista ma kohe.

„Kunn!”

Võtan konna enda kätte. Pigem on see hiigelsuur konksudega konnakulles. Tinaplõnn – konnakulles. Ma pole elus näinud, et keegi sellist jurakat tamiili otsa riputaks. Selliste päratute konksudega pole lootustki, et need ühelegi ahvenale suhu mahuksid.

„Tuut mulle sjoo iist ahunat!” käsutab ta.

„Ku pallo ahunit?” tahan ma teada, aga Kalju on juba pilgu kõrvale keeranud, rõgastab endale jalgade ette ning ma saan aru, et kohtumine on läbi.

Asjad on tarvis hommikuks valmis panna ja ma lähen kuuri juurde. Ega siin midagi keerulist ole, kõige kindlamalt saab ahvenaid otse minu tänava alt sadamast, paatide alt. Tuleb ussid kaevata, hommikul vara põlvini või rohkem vette minna ning õngekork täpselt vaia külge kinnitatud puupaadi kõrvale heita. Mida lähemale, seda parem. Iga paadi alt võib paar-kolm tükki saada, enne kui ülejäänud taipavad, et asi päris õige pole, ja jalga lasevad. Kaldaäärsemate paatide all kala ei ole, sealt loksutab tuul nad minema, keskmiste paatide all on seevastu alati midagi ning mida kaugem paat kaldast, seda rohkemat ja suuremat saaki ennustab.

Veeretan Kalju konna peos ja ohkan: seda poleks vaja olnud. Nüüd olen ma lausa kohustatud kala saama. Ma tavaliselt ainult mõne saangi, temale jääb seda kindlasti väheks. Ja kui ma sedagi ei saa? Siis ütleb ta, et ma olen lollakas, ei oskagi püüda...

sitkustar ehk tirk

Kalju räägib metsikutest saakidest, silmapesukausside täitest, ja ma peaksin nüüd nagu ühe sellise saama ja temaga ära jagama? Ja mis oleks kõige vähem, millega ta lepiks? Siilist jätkus Meresjevile täpselt niikauaks, kuni ta metsast välja jõudis... Kui palju üks keskmine siil kaalub?

Meresjev ütles, et siilil olnud koera maitse. Millal ta seda sõi? Kindlasti pärast allakukkumist, mõistuse juures inimene ei söö koera.

Olgu, hommik on õhtust targem.

Täiesti vastik hommik. Täiesti nõme, see ei ole augusti keskpaik, see on rohkem september, tuul on ööga parajaks tormiks tõusnud ja lained paatide alt ahvenad ära ajanud. Kust ma talle võtan, nende neljaga pole midagi teha!

Kahlan veest välja ja ajan pikad püksid tagasi jalga. Käsua peale kala püüda? Ma ei taha! Ma ei taha niigi midagi teha. Siis ei ole võimalik ka ebaõnnestuda. Korjan kodinad kokku ning astun vetelpääste pontoonsilla poole. Sealt võib veel oma uue sikuskaga üritada. Kalju enda omaga käigu kuu peale, sellest on võimalik ainult ilma jääda. Tamiil on kehv, ei pea sõlme, jätan ta tinaplõnni põhja ja siis ei lõpe vingumine ja kius iial...

Astun pontoonsillale, kõnnin kõige kaugema pontooni peale välja, panen asjad maha ning võtan kotist sikutiridva. Siis laskun põlvili ja piilun sillalaudade vahelt vette.

Ahven on kohal, näen korraga viit, pisemat. Kuues on ka, ainult sabaots paistabki pontooni alt. Mõnikord on neid siin paksult, suuremaid ka, mis ei tähenda, et nad lanti haaraks, enamasti nad seda ei teegi, lihtsalt passivad niisama.

Lasen sikuska sillalaudade vahelt vette ja liigutan seda vee-pinna lähedal tasakesi üles-alla. Pontoonide vahel on vesi selge ja läbipaistev, mõnikord ründab ahven tirku otse mu silma all, nii et näen pealt, kuidas ta sikuska suhu haarab...

Ise oled sa situska! See on igatahes hea tirk, väga ilusasti mängib. Liugleb paremale-vasakule, libiseb otse pontooni alla, läigib. See on mul kindla peale õnnestunud, pole kahtlustki, hea lant peabki just niimoodi ise kalale poolele teele vastu minema.

Kolm ahvenapunni keeravad näod tirgu poole ja ujuvad aeglaselt lähemale. Nad on uudishimulikud, nii pisikesed tavaliselt ei võtagi, tulevad vaatavad landi üle ja lähevad siis oma kohale tagasi... Sada korda olen näinud.

Kihvtid! Kui ma sillalaudade vahelt neile tirgu lähemale sookutan, taganevad nad aeglaselt, niipea kui ma sikuska jälle neist kaugemale viin, lähenevad nad parajasse, otsekui omavahel kokku lepitud kaugusesse.

Ja juba nad ongi tüdinenud. Kaks ahvenapunni pööravad endid ringi, landile saba keeramist ei oska ma teistmoodi seletada.

Tõstan sikuska sillaprao vahelt välja, viskan ta üle pontooniserva ning lasen päris põhja lähedale. Eks näis...

Kalju saaks end korda, kui ta tahaks. Kindlasti. Kui tal veidike-negi iseloomu oleks. Ta võiks end, nagu Meresjevgi, treenida. Keegi ei tahagi, et ta tantsima hakkaks, aga kui ta ennast iga päev veidi liigutaks, saaks ta lõpuks minuga kalal käidud küll. Järv on ju siinsamas.

Alustaks tasapisi, hantlitega. Ja teeks pearinge. Kui juba veidikene võhma on tulnud, saaks kõhulihaseid treenida. Kindlasti tuleks iga päev jalutada, iga päev mõni samm rohkem, see on

ainult alguses raske, Meresjevil hõõrusid ka algul puujalad jala-kõndid veriseks.

Kakssada meetrit järveni ja kakssada tagasi, rohkem ma tema käest ei tahakski. Saaks eluisu tagasi. Praegu ainult vingub. Puujalad kriuksuvad ja ise vingub. Isegi Vilevana ei ole nii mannetu. Kui vilistada, võtab oma ratastooliga sellise vungi üles, et annab eest ära joosta. Kalmeri oligi kätte saanud, surus ta suvekohviku taga nurka ja andis kepiga vastu pead.

Kalju võiks ujuda. Jah, esialgu, kui jalad nõrgad on. See treenib kõiki lihaseid. Liiva Heino viiks ta hea meelega korra päevas Moskvitš-pirukaga järve äärde... Ma arvan, et ta püsiks paremini vee peal kui keegi teine, no miks ta ei peaks, puujalad ei vaju elus põhja.

Ei ühtegi kala. Rumal oli lootagi, et ma siit midagi saan. Ei sügavamalt, ei madalamalt, ei pontoonide äärest, ei pontoonide ots-test... Ei midagi... Pole imestada ka, suvitajad solberdavad päevad läbi siinsamas kõrval, inimesed lärmavad, hüppavad sillalt „pommi”. Kala ei taha sellist. Kui siit üldse midagi tuleb, siis mitte enne septembri algust, kui siin veidikene rahulikumaks läheb.

Kerin õnge kokku, hammustan tamiili landi juurest läbi ning hoian oma sikuskat enne landikarpi panekut veel korraks peos.

Ei ole see mingi „situska”! Vanal Kallioni Antsul läheksid silmad pahupidi, kui ma selle koolis tööõpetuse tunnis lauale paneks. See on täiuslik, sellel pole ühtegi kriimu, see on tegija, heal päeval võin ma sellega kala võtta, et vähe pole.

Heal päeval jah. Ainult et palju neid häid päevi inimesel ikka on. Silm langeb karbipõhjas lebavale konnale.

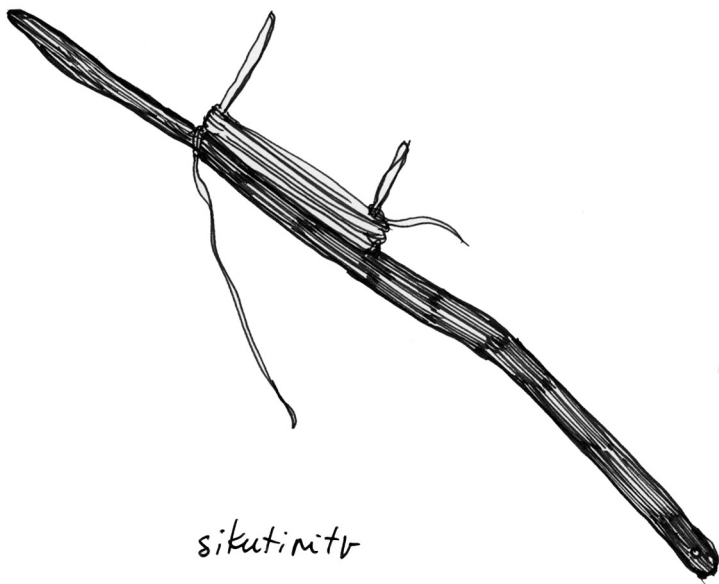
Kui ainult korraks? Sisse ja välja?

Meresjev lasi ainult ühe sakslaste lennuki alla. Siis sai sõda läbi. Enne lasi rohkem, pärast, kui ta puujalgadega lendama lubati, ainult ühe. Nii palju nägi vaeva, treenis... ja kõigest ühe lennuki. Selle pärast pidi kuusevõrseid ja siili sööma? Ilus naine, kellega ta tantsis, läks ka lõpuks minema. Loogiline.

Nojah, ju ta siis tahtis enda pärast elada. Kalju ei taha. Papa ja Mamma ei taha ka, Plangu Aino niisamuti, isegi Variku Volli ei taha. Ma ei teagi kedagi, kes tahaks. Surm ka ei tule ja ei võta, saaks juba asjadega ühele poole, kaua võib... muud ma nende suust ei kuulegi.

Vanad inimesed ei tahagi elada. Naljakas, jääb mulje, nagu nad oleks selles kõik omavahel kokku leppinud.

Kätt läbib tugev nõksakas ja korraga on see täiesti „kinni”. Külmutus jookseb üle selja, siis tunneb käsi läbi sikutiridva esimesi võnkeid.

sikutimitt

Seal all, sügaval, kuhu mu silm ei ulatu, tehakse korralikku tantsu! Haaran kätega tamiilist, see on viimase võimaluseni pingul, tirin rabelevat elukat ülespoole ning hetke pärast näen pontooni kõrval kala heleda külje vilksatust.

Tuleb! Nüüd näen selgelt, et see on ahven, suur, ülisuur, hele, tumedate triipudega, konn lõua alt konksupidi kinni. Veel paar sööstu, mu mäda tamiil ei ole kohe kindlasti selliste elukate tarvis mõeldud, ammu oleks selle välja vahetama pidanud, aga see siiski peab, kala on pinnal ning ma tõstan ta ühe ropsuga sillale.

See on ahven! Jurakas! Viskleb ühe külje pealt teisele, on juba ohtlikult silla äärel lähedal, heidan talle kalakoti peale, hüppan ise põlvedega otsa ning röögatan.

Elu kala! Nii suurt ma pole saanud. Nii suurt ahvenat pole ma näinudki. Misasja, mul polnud õrna aimugi, et ahven võib selliseks kasvada! Mu kaks sõrme mahuksid talle suhu, see küürakas kugistaks vabalt ise selliseid, mida ma sadamast paatide alt saan ja parajateks nimetan.

Võtan kala lõpuseidpidi kätte ja tirin sikuskakonksu ta lõua alt välja. Parv võib all olla, mökutamiseks ei ole aega, pistan ta kotti ning võtan konna enne vette laskmist pihku. No ei tundu see kuidagi vähem tuhm. Plönn mis plönn... Aga midagi temas on, ebanormaalselt suur ahven lõhub selle kinnituseks kotis.

Sikuska jõuab vaevalt veepinda puudutada, kui kohe pontooni serva tagant käib uus nõksakas. Kala ei jää otsa, see ei ole hea, vahepeal piisab ainult ühe ahvena lahtipääsemisest, et kogu parv alt plagama paneks. Mitte et ma oleks kunagi parvele pihta saanud. Aga ma tean neid asju.

Ja kohe uus võtt. Tõstan paarisajagrammise ahvena veest, konna suur konks teravikku pidi kala kõhus kinni; saan ta otsast võetud ja konna vaevu üle pontooniserva tõstetud, kui...

Kui ma vanaks saan ja tundma hakkan, et enam elada ei taha, tuleb siia tulla. Viis ahvenat ja korras. Ühestainsastki piisaks, sellisest, nagu esimene... Kuidas sa elada ei taha, kui kala võtab, võimatu on mitte tahta!

Papal on raadiodetailid, Mammal lilled. Gladioolide ja transistoride pärast mina ka ei viitsiks. Elus peab midagi rohkemat olema!

Kaljul on joomine, ta irvitab, et see on ta hobi. Hea hobi küll, millega sa nii pikali jääd, et sul jalad maha lõigatakse... See aitavad tal unustada. Kas tal läheb juues meelest, et tal jalgu ei ole?

Inimene hakkab jooma, kui pauk peas ära käib. Valter ütleb nii. Tal on käinud. Mina hakkan siis, kui enam üldse midagi mõistlikku peale hakata ei ole. Selleks peaks kogu kala järves korraga otsa saama!

Papal on õigus, elu on lühike, tund ilma punaste sõstardeta lendab tõepoolest nagu minut. Kerin õnge kokku. Kaksikümend neli ahvenat! Pole elus nii palju ja suuri...

„Kõva!” tunnustab Kolja.

„Noh, enam-vähem,” üritan tagasihoidlik olla.

„Väga kõva!” kinnitab Kolja üle. „See suur on vähemalt pool kilo!”

„See pidi käe „jakust” välja lööma,” ütlen uhkelt. See on mu esimene kala, mille kohta niimoodi öelda võin. Kolja, kui ta oma Peipsil käikudest pajatab, räägib kogu aeg: sellised ahvenad, et löövad käe jakust välja, kokku nii palju, et käsi pärast jakust valus.

„Vahepeal joppab!” võtab ta mu päeva kokku.

Jah! Seda saan ka esimest korda öelda. Et mul on jopanud!

Kalju käkib kilekoti kaladega endale puujalgade taha ning ma mõistan, et vennalikult jagama me neid ei hakka. Kahju, oleks Valterile näidata tahtnud.

„Ega sa Kollale es näütä?” huvitab teda ainult.

Kolja ei tohtinud konna silmanurgastki näha, see oli Kalju esimene tingimus, selle eest lubas ta mulle vastu pead anda.

„Es näütä!”

„Kimmäle?”

„Jah. Es näütä!”

„No mis vahit, suu ammulõ? Kunn anna siiä!” ütleb ta ning sirutab peopesa minu poole.

„Kalju, kulõ, ma tahassi viil kõrra...”

„Mis tuu mullõ putus, midä sa tahat?”

„Ma tuu sullõ viil niisamapallo ahunit!”

„Ah vai viil niisamapallo?”

Järgmisel päeval kalalt tulles on Kolja mul juba välisukse peal vastas.

„See on sul üks hästi trehvanud siku,” pobiseb ta mu soomuste ja silmadega vaelanti peos hüpitades.

„See on super jah,” ütlen. Ma tegelikult ei valeta, heal päeval hakkab see tööle, kindlasti, võib-olla pilvisema ilmaga, siis tahabki kala läikivamat.

Täna oli veelgi parem päev. Mul on pool kuuekümnepikali-sest kilekotist ahvenaid täis, sellist suurt nagu eilne põrakas küll mitte, aga kahe-kolmesaja grammi vahepeal on enamus.

„Laenad mulle hommikuni?” küsib Kolja, ise samal ajal silmadega mu sikuskat mõõtes.

„Ei no las Kolla katsõtas!” lagistab Kalju hiljem naerda. Tal on puujalgade vahel poolik viinapudel ning enamus heast tujust sealt tulebki. Pensionipäev, ei muud, täna ei pea ma temalt sikuskat nurumagi, ta ongi veidi võtnult hoopis teine inimene.

„Sa olt hää poiss, saat kunna viil pääväs!”

Isegi kalu ta ei taha, saan kogu saagi tuppa viia. Mamma on ainult siis nõus kala puhastama, kui mul neid rohkem on. Täna pole selles kahtlustki.

Kolmas päev järjest ja kala muudkui tuleb. Ma võingi niimoodi kogu pere ära toita. Keegi ei pea enam Vanalinna poes tundide kaupa vorstisabas passima. Eilsetest ahvenatest jätkus veel homimikukski, Papa sõi ja kiitis. Täna, paistab, ei tule viletsam...

Kolja vorpis öö otsa sikuskaid teha, tal on neid nüüd kolm, kõik erinevat värvi, soomuste ja silmadega. Käib pontooni pealt pontooni peale ja tusatseb, et nendega ei tule... Ta on ikka imeplik, kui mina kala ei saa, siis mina küll tujust ära ei lähe. Mõni asi! Nüüd ainult pobiseb seal omaette. Ta on viiskümmend täis, hakkab vist ka vanaks jääma, võimalik; mulle küll sellist muljet ei jää, et ta elust suuremat rõõmu tunneks...

Hoian tast kaugemale, ta ei tohi mu konna näha. See töötab ka täna korralikult. Koljal endal on ka viis või kuus kala, aga ta ei lepi nendega ning muud ei teegi, kui poeb mulle vaikselt külje alla. Väga nõme, ta on ise mulle sada korda öelnud, et õige kalamees niiviisi ei tee.

Ja jälle ta tuleb.

„Sa oled hea koha peal!”

Ja mina lähen tema poolt maha jäetud koha peale ning hakkan sealt kala välja kiskuma. Ja jälle on ta mõne aja pärast kohal.

„Kalamees leiab ise endale koha, mitte ei istu teiste omade peale!”

Ja ta jõllitab. Ju ta kahtlustab midagi, ega ta rumal ei ole, ja kui ta kõrval passib, ei saa ma inimese moodi isegi sikuskat veest välja tõsta.

Tõmban konna veest otse pihku, konksuteravik jookseb sõrme, surun karjatuse alla, Kolja vaatab mind umbusklikult ning noomib:

„Püsi paigal, kuhu sa jälle tormad!”

„Proovin silla otsa pealt suuremat...”

Kõigil ei saagi korraga hea olla. No mitte kuidagi ei saa! Siis poleks elul üldse mingit mõtet. Siis poleks ka, kui me Koljaga kumbki kala ei saaks. Või ainult tema. Meresjevil ei olnud ka hea, aga ta kannatas ära nagu mees ja pärast tantsis ilusa naisega.

Kaljul oli eile hea. Sai pensioni kätte, naeris ja itsitas. Mis sellest täna hommikul järel oli? Haises maja ees pingil, värises ja lõdises, sõnagi ei saanud suust.

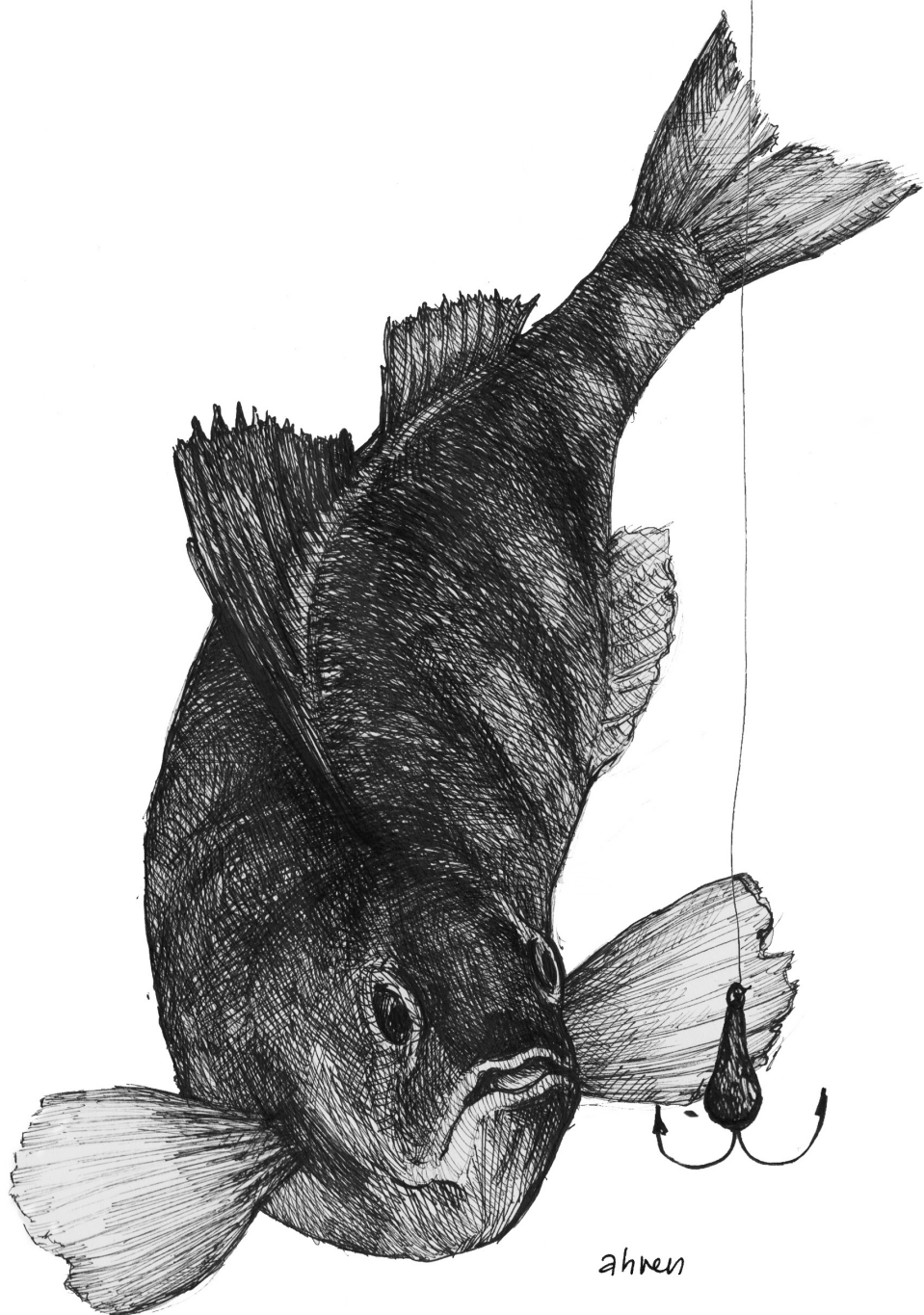
Kõik läheb mööda ja elu ongi enamasti nõme. Sellepärast ju ainult elataksegi, et siis mõnikord harva jälle ei ole.

Rapsakas ja käsi on jälle kinni! Oh sa poiss, kuidas tantsib! Poolekilone, täpselt samasugune nagu esimesel päeval, see ahnepäits on suured konksud endale lõpuni kurku haaranud.

Võtan kala tirgu otsast, viskan kiiruga kotti, lasen sikuska uuesti vette ja ei jõua veel püüdma hakatagi, kui kohe, vajumise pealt, toimub uus rünnak.

See, mis nüüd lahti läheb, on pöörane!

Ahven võib maru minna. Ma olen sellest kuulnud. Nii onu Kolja kui Kalju käest, sellest on rääkinud nii onu Vova kui onu Vello. Aga kuidas ahven marus on, sellest pole keegi rääkinud, seda ei saagi sõnadega edasi anda, sest see on kirjeldamatu...

ahnen

Ahvenaparv on all. Suur parv. Täiesti veepinna ligi, ma näen neid silmaga. Mul tuleb neid iga hinna eest paigal hoida, nüüd pean ma tegutsema nagu masin. Sellistel puhkudel tõmmataksegi neid Peipsist vannitäite kaupa, vanasti, kui hobused olid, viidi vankritega minema...

Ma ei püüagi kala, ma kisun neid, sõna otseses mõttes kisun, üksteise järel. Kuidas see kala paigalhoidmine siis keeruline on, iga kord, kui konn vett puudutab, sööstavad nad nagu arust ära selle suunas...

Nad tulevad, konksupidi kõhu alt, lõua alt, lõpuste tagant, sabaotsa pidi. Ja suust – need jurakad neelavad mu suurt konna endile kurku, nagu oleks see kalamaim... Ma olen sellest kuulnud, ma tean, et see ei kesta igavesti, see võib kesta ainult minuti, või viis, või kümme...

„Veel veidi,” sosistan, „ainult veidikene veel...”

Ja siis äraminek. Ohkan, varem või hiljem pidi see juhtuma... Kala oli juba veest väljas, kukkus väljatõstmise pealt konksu otsast tagasi, lõi sabaga vastu vett, nii et see plärtsus, ning kadus. Tundub, et koos parvega, kalaseljad pontooni kõrvalt, meetrisügavusest veest on kadunud. Lasen sikuska vette, sikutan kümme-kond korda, siis proovin poolest veest ja siis lasen konna päris põhja ligi. Ei kosta miskit. Selleks korraks on kõik.

Kiikan selja taha, Kolja on õnge käest pannud, istub sillal ja haigutab. Oma viga, et öösel ei maganud. Niimoodi käega löömine ei ole päris kalamehe moodi. Ta on nagu Vale-Meresjev, ta ei tantsi kunagi ilusa naisega, ei lase sakslaste lennukit taevast alla, ei tule isegi sealt metsast välja, ei ole mingi kangelane ka, sest ta istub praegu sillal ja toores siil ei lähe tal lihtsalt kurgust alla...

Kõigil ei saagi korraga hea olla, lihtsalt ei saa, ja kui teisel on parajasti kõik kenasti, võiks tal selle üle...

Kinni! Jälle on käsi kinni! Ei olegi kõik! Vot nii! Sillal istudes ja haigutades muidugi ei tule... Ega sikuska üksi ei püüa, ise tuleb ka mees olla... Kala on otsas, see teeb selliseid tõmbeid, ma ei hoia teda kinni, ma ei saa kuidagi...

„Appi!”

„Mis sul seal on?” hõikab Kolja.

„Suur!” jõuan hüüda, kui käsi järsult raskuse alt vabaks pääseb... See ei tunne enam midagi. Üldse mitte midagi! Selg on kange, ma ei julge isegi hingata, tirin tamiili veest välja, see tuleb kergelt, ma ei taha ikka veel uskuda... aga siis näen tühja tamiili-otsa...

Istun sillale. Kolja vaatab mu tuules lehvivat tamiili ja naerab.

Kuidas sa saad naerda? Kuidas sa võid? Kui teisel on parajasti elu kõige õudsem päev.

Kolja kisub. Talle on eluisu tagasi tulnud, ta on oma landikarbist ahvenatele sobiva sikuska leidnud ja kala muudkui tuleb. Ilus kala... Ma istun sillal, ma ei taha näha...

Kolja arvab, et see oli haug, lõikas hambaga tamiili läbi ja lihtsalt läks... Ei läinud lihtsalt. Koos konnaga läks... Ma olin juba unustanud, et see polnud minu.

Ma ei taha elada. Pole tegelikult kunagi tahtnud. Neid häid hetki on liiga vähe, nad on liiga lühikesed ja lõpevad alati ühtmoodi. Süda on paha.

Meresjevit ei olnud tõenäoliselt olemaski. Lihtsalt jama. Kee- gi ei suuda toorest siili alla neelata... Lihtsalt raamat, niisama heast peast välja mõeldud...

Õhtul kodus rääkisin Papale ära. See naeris, valas kirjutuslaua alt koduveini pudelist pool liitrit punasesõstraveini ning käskis selle kompensatsiooniks Kaljule viia.

„Hää poiss,” ütles Kalju ainult, „tiiät, kuis asju aetas!”

Helepunane vein voolas ta habetunud lõugade vahelt sisse, pabeross põles tühjalt näppude vahel. Kalju võttis pudeli suult, rõhatas, ta poikvel silmad olid nüüd õndsalt õhtupäikesesse suunatud, just nagu neil puhkudel, kui ta oma parimaid kalajutte vestis.

